

Vlaams
Parlement

ingediend op **1734** (2018-2019) – Nr. 1
26 oktober 2018 (2018-2019)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
betreffende de sociale zekerheid
tussen het Koninkrijk België
en het Koninkrijk Marokko,
ondertekend te Brussel op 18 februari 2014

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	9
Advies van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin	13
Advies van de Raad van State	17
Ontwerp van decreet.....	23
Bijlage: Nederlandse tekst van de overeenkomst	27

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

België heeft reeds in 1968 een bilaterale overeenkomst betreffende de sociale zekerheid met Marokko afgesloten. De voorliggende overeenkomst zal de overeenkomst van 1968 vervangen. De overeenkomst regelt de toepassing van de Belgische en Marokkaanse socialezekerheidswetgevingen.

Op het ogenblik van de ondertekening was de sociale zekerheid een uitsluitend federale bevoegdheid. Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werd de bevoegdheid inzake kinderbijslag overgedragen en kreeg de overeenkomst een gemengd karakter.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Vlaanderen onderhoudt goede relaties met buitenlandse overheden' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 147/1).

2. Situering

Op 18 februari 2014 werd in Brussel tussen België en Marokko een nieuwe bilaterale overeenkomst gesloten over sociale zekerheid. Deze overeenkomst, die in de plaats treedt van het algemeen verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend op 24 juni 1968, regelt de toestand van de werknemers die tijdens hun loopbaan aan het Belgische of Marokkaanse socialezekerheidsregime waren onderworpen of die van het ene naar het ander overschakelen.

Aangezien de socialezekerheidstakken waarop de overeenkomst betrekking heeft, op het ogenblik van de ondertekening nog een uitsluitend federale bevoegdheid waren, werden de gemeenschappen niet betrokken bij de totstandkoming ervan.

Ondertussen zijn de gezinsbijslagen echter op grond van artikel 5, §1, IV, BWHI een bevoegdheid geworden van de Vlaamse Gemeenschap (voor het Nederlandse taalgebied), het Waalse Gewest (voor het Franse taalgebied, op grond van een bevoegdheidsoverdracht bij artikel 3, 8°, van het bijzonder decreet van de Franse Gemeenschap van 3 april 2014), de Duitstalige Gemeenschap (voor het Duitse taalgebied, op grond van artikel 4, §2, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op grond van artikel 63, tweede lid, BWBI), zodat dit verdrag een gemengd karakter heeft gekregen en de instemming van de drie bevoegde parlementen en van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie behoeft. Deze overheden zullen ook moeten worden betrokken bij het uitwerken van de administratieve schikking, voorzien in artikel 39 van de overeenkomst.

3. Procedureverloop**3.1. Gemengd karakter en ondertekening**

De overeenkomst werd op 18 februari 2014 in Brussel ondertekend. Op het ogenblik van de ondertekening was de sociale zekerheid een uitsluitend federale bevoegdheid. De gemeenschappen en gewesten werden dus niet betrokken bij de onderhandeling van dit verdrag. Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werd de

bevoegdheid inzake kinderbijslag overgedragen. Hierdoor kreeg de overeenkomst een gemengd karakter waardoor de betrokken deeltentiteiten deze overeenkomst alsnog moeten goedkeuren.

Op 23 september 2014 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de voorliggende overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het Waalse Gewest worden respectievelijk bevoegd geacht.

3.2. Advies van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin

De Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin (SAR WGG) leverde haar advies af op 31 augustus 2018. De SAR WGG besloot om geen advies uit te brengen.

3.3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State leverde haar advies 64.255/1 af op 4 oktober 2018.

De Raad van State stelt in haar advies dat het ontwerp van decreet kan aangevuld worden met een bepaling die de regering verplicht om aan het Vlaams Parlement de wijzigingen van normatieve aard mee te delen binnen een vastgestelde termijn. Dit zou het Vlaams Parlement de mogelijkheid bieden aan te geven dat ze een bepaalde wijziging niet goedkeurt.

Op de aanbeveling om de goedgekeurde wijzigingen mee te delen aan het Vlaams Parlement wordt niet ingegaan om de volgende redenen:

- de overeenkomst voorziet niet in de mogelijkheid dat een parlement van een overeenkomstsluitende partij zich verzet tegen de wijziging van de bepalingen van artikel 7 tot 10;
- de parlementaire controle op de uitvoerende macht blijft in elk geval behouden.

II. Toelichting bij de artikelen

Titel I – Algemene bepalingen

Titel I bevat een aantal algemene bepalingen, zoals definities (artikel 1), materieel (artikel 2) en personeel toepassingsgebied (artikel 3). Deze overeenkomst heeft betrekking op de rust- en overlevingspensioenen, de invaliditeitsuitkeringen, de arbeidsongevallen en beroepsziekten en de gezinsbijslagen. De overeenkomst heeft daarentegen geen betrekking op de Vlaamse zorgverzekering en andere lussen van de Vlaamse sociale bescherming.

Verder bevat dit deel bepalingen over gelijke behandeling (artikel 4), uitvoer van prestaties (artikel 5) en verminderings- of schorsingsclausules (artikel 6). De overeenkomst waarborgt de rechten van de mensen die onder de respectieve socialezekerheidsstelsels vallen: zij worden gelijk behandeld, verworven rechten worden behouden en de overgang van het ene naar het andere stelsel wordt vergemakkelijkt.

De overeenkomst bevat geen definitie van het territoriale toepassingsgebied. Voor de Vlaamse Regering impliceert dat dat de overeenkomst geacht moet worden op het territorium te slaan waarop de respectieve overeenkomstsluitende partij overeenkomstig het internationale recht haar rechtsmacht uitoefent en dat als dusdanig door de internationale gemeenschap wordt erkend.

Titel II – Bepalingen betreffende de toepasselijke wetgeving

Als algemeen principe wordt gesteld dat men onderworpen is aan de wetgeving van het land waar men effectief werkt (artikel 7). Op dit principe zijn er een aantal uitzonderingen voorzien (artikelen 8 tot en met 10):

- het personeel van de transportondernemingen is onderworpen aan de wetgeving van het land waar de onderneming haar zetel heeft;
- werknemers die tegelijkertijd op het grondgebied van beide landen werken, zijn onderworpen aan de wetgeving van de woonplaats;
- gedetacheerde werknemers blijven samen met de hen vergezellende gezinsleden onder de wetgeving van de zendstaat, op voorwaarde dat de te verwachten duur geen vierentwintig maanden overschrijdt met een mogelijke verlenging van drie jaar mits akkoord van de bevoegde autoriteiten;
- ambtenaren blijven in principe steeds onderworpen aan de wetgeving van de staat voor wie ze werken;
- voor de leden van diplomatieke missies en consulaire posten wordt er bepaald dat het uitgezonden personeel onderworpen is aan de wetgeving van de zendstaat en dat het lokaal aangeworven personeel onderworpen is aan de wetgeving van de staat waar ze aangeworven zijn.

De bevoegde autoriteiten kunnen overeenkomen om in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden af te wijken van de basisregels. Dit is een clausule die in alle bi- en multilaterale verdragen inzake sociale zekerheid wordt opgenomen. De bedoeling van deze mogelijkheid tot afwijking is vooral bedoeld om te voorkomen dat de basisregels negatieve of ongewenste effecten hebben voor de betrokkenen (artikel 11).

Titel III – Bijzondere bepalingen betreffende de prestaties

Deze titel behandelt de verschillende prestaties afzonderlijk.

Hoofdstuk 1 heeft betrekking op ziekte en moederschap. Het totaliseringsprincipe staat hier voorop. Dit wil zeggen dat de verzekeringstijdvakken vervuld in beide staten worden samengeteld (voor zover ze elkaar niet overlappen) voor het verkrijgen, behoud en herstel van het recht op verstrekkingen en uitkeringen en voor de duur van de toekenning. De algemene regel is dat wanneer iemand recht heeft op dergelijke verstrekkingen in de ene (bevoegde) staat, hij daarvan kan genieten in de andere verdragsstaat waar men woont. Hetzelfde geldt voor zijn gezinsleden. Deze staat zal de verstrekkingen wel leveren, maar nadien kunnen verhalen op de bevoegde staat. Bij een tijdelijk verblijf in de andere verdragsstaat worden enkel de 'dringende geneeskundige zorgen' verleend. Het orgaan van de verblijfplaats bepaalt wat hieronder te verstaan is. Voor een verblijf met het oog op een medische behandeling heeft men de toestemming nodig van het bevoegde orgaan. De verstrekkingen van uitkeringsgerechtigde werklozen, invaliden en gepensioneerden worden geleverd door het orgaan van het woonland. Hebben zij aanspraak op de verstrekkingen ingevolge beide wetgevingen dan draait ditzelfde land op voor de kosten. In het andere geval betaalt de bevoegde staat de kosten terug. Wanneer een uitkeringsgerechtigde naar het andere land wil om er te verblijven of zelfs te gaan wonen, dan gelden volgende regels. De uitkeringsgerechtigde blijft zijn recht behouden bij een verblijf in de andere staat. Hij ontvangt zijn uitkering rechtstreeks van het bevoegd orgaan. Nochtans is voor de uitkeringen van de ziekte- en moederschapsverzekering voorafgaande toestemming vereist van dit orgaan. Wil men in het andere land gaan wonen, dan heeft men een voorafgaande toelating nodig. Deze toelating kan enkel geweigerd worden voor medische redenen (artikelen 12 tot en met 21).

Hoofdstuk 2, dat het heeft over arbeidsongevallen en beroepsziekten, begint met dezelfde algemene regel, met name wanneer iemand recht heeft op dergelijke

verstrekkingen in de ene (bevoegde) staat, kan hij daarvan genieten in de andere verdragsstaat waar men verblijft of woont. Deze laatste zal de verstrekkingen dus toekennen, volgens de wetgeving die het toepast. De duur van de toekenning wordt evenwel bepaald door de wetgeving van de bevoegde staat. In voorkomend geval kunnen de eerder overkomen arbeidsongevallen en beroepsziekten in aanmerking worden genomen om de graad van arbeidsongeschiktheid te bepalen. Bij beroepsziekten wordt de wetgeving toegepast van het land waar hij het laatst zijn beroepsbezigheden uitoefende, in de veronderstelling dat de wetgevingen van beide landen erkennen dat dergelijke beroepsbezigheid deze ziekte kan veroorzaken. Waar de ziekte medisch het eerst werd vastgesteld, is van geen belang. Genoot (of geniet) iemand reeds van een schadeloosstelling, dan geldt een andere regel. Het land dat deze uitkering verstrekt (of verstrekke) zal de bewuste ziekte steeds ten laste moeten nemen telkens de bewuste ziekte de kop opsteekt. Dit land moet niet opdraaien voor een eventuele verergering ervan wanneer deze persoon in het andere land een beroep gaat uitoefenen waardoor zijn ziekte kan worden veroorzaakt of verergert. Het tweede land zal hem hiervoor een supplement bezorgen. Oefent hij een dergelijk beroep niet uit, dan blijft het eerste land volledig verantwoordelijk, ook voor een verergering (artikelen 22 tot en met 29).

Hoofdstuk 3, dat het deel van ouderdom, overlijden en invaliditeit behandelt, werd opgesplitst in een gedeelte voor de rust- en overlevingspensioenen en in een gedeelte voor de invaliditeitsuitkeringen (artikelen 30 tot en met 37).

Voor de berekening van het rust- en overlevingspensioen worden de perioden die hiervoor in beide wetgevingen in aanmerking worden gebracht, getotaliseerd (opnieuw voor zover ze elkaar niet overlappen). Om beroep te kunnen doen op de bijzondere regelingen worden enkel de verzekeringstijdvakken in aanmerking genomen die in het andere land in hetzelfde beroep vervuld zijn. Residuaire blijft er ook voor hen uiteraard de algemene regeling. Na de samentelling wordt een theoretisch pensioen berekend. Dit bekomt men door een pensioen te berekenen op basis van een loopbaan die fictief volledig volbracht is onder één wetgeving. Vervolgens wordt geproratiseerd. Dit wordt gedaan door op het theoretische bedrag een breuk, de verhouding van het Belgische respectievelijk Marokkaanse verzekeringstijdvak op het getotaliseerde, toe te passen. Dit is het verschuldigde bedrag. Soms is een samentelling niet nodig om een recht op een rust- of overlevingspensioen te doen ontstaan. Voldoet iemand aan de voorwaarden om een pensioen te bekomen, dan wordt zijn recht berekend op basis van de interne wetgeving en volgens de bovenstaande techniek van samentelling en prorisering. Het hoogste bedrag is dan verschuldigd.

Voor de invaliditeitsverzekering worden de vermelde principes herhaald wat betreft de totalisering van de verzekeringstijdvakken. Zij zijn bij analogie van toepassing. Opnieuw worden de verzekeringstijdvakken samengeteld, wordt een theoretisch bedrag bepaald en vervolgens geproratiseerd. Ook nu wordt in het geval iemand voldoet aan de voorwaarden om een Belgische invaliditeitsverzekering te bekomen, zijn recht berekend op basis van de interne Belgische wetgeving én volgens de techniek van samentelling en prorisering. Is dit eerste bedrag hoger, wordt er een supplement toegekend ter waarde van het verschil. De gerechtigde op een invaliditeitsuitkering moet vooraf steeds een toelating krijgen van de bevoegde instelling, om tijdelijk te kunnen verblijven in het andere land.

Hoofdstuk 4 is met name voor de Vlaamse Gemeenschap van belang en betreft de gezingsbijslagen. Wanneer deze bijslag afhankelijk is van het vervullen van een verzekeringstijdvak in een land wordt rekening gehouden met de verzekeringstijdvakken doorlopen in het andere land alsof zij waren vervuld onder de wetgeving van het eerste land zelf. De voorwaarde, namelijk dat de plaats van opvoeding zou overeenstemmen met het land waar men zijn recht op gezinsbijslag wil doen gelden, wordt geneutraliseerd. De kinderen mogen zowel in België als in Marokko

wonen om rechtgevend te zijn. Er zal nog wel moeten bepaald worden in de administratieve schikking voor welke kinderen die in het andere land wonen er kinderbijslag zal worden uitbetaald. Het bedrag van de kinderbijslag zal ook in de administratieve schikking worden vastgelegd. Vervolgens worden enkele regels vermeld die het land aanwijzen dat bevoegd is. Dit is het land waar de rechtgevende woont wanneer men in beide landen recht heeft op pensioenen of renten, het land waar de overledene het laatst woonde voor de wezenbijslag. Ten slotte geldt de regel dat als er een recht op gezinsbijslag is ontstaan in beide landen, de gezinsbijslag betaald wordt door het land waar het kind woont (artikel 38).

Titel IV – Diverse bepalingen

Deze titel bevat enkele diverse bepalingen. Zo worden de verantwoordelijkheden van de bevoegde autoriteiten (artikel 39) opgesomd, waaronder het sluiten van administratieve schikkingen. Het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet bepaalt in zijn artikel 3 dat deze schikkingen volkomen gevolg zullen hebben. Het deel omvat verder bepalingen in verband met de administratieve samenwerking (artikel 40), samenwerking inzake fraudebestrijding (artikel 41), de uitwisseling van persoonsgegevens (artikel 42), taksen en vrijstelling van geldigverklaring (artikel 43), aanvragen, verklaringen en rechtsmiddelen (artikel 44), uitbetaling van prestaties (artikel 45), bijleggen van geschillen (artikel 46), niet-verschuldigde bedragen (artikel 47), uitvoeringsprocedures (artikel 48), en verhaal tegen derden (artikel 49).

Titel V – Overgangs- en slotbepalingen

De overeenkomst is met onmiddellijke werking. Verzekeringstijdvakken voor het van kracht worden van de overeenkomst kunnen geen recht doen ontstaan op enige prestatie, er kan nochtans wel rekening mee worden gehouden bij de vaststelling of berekening ervan. Gebeurtenissen die zich voordeden in deze periode kunnen eveneens in aanmerking worden genomen (artikel 50). Werd een prestatie eerder geschorst of niet vereffend wegens de nationaliteit van de belanghebbende of wegens het feit dat hij zijn woonplaats had in het andere land dan die van zijn uitbetalingsinstelling, wordt aan deze situatie op verzoek van belanghebbende een einde gemaakt. Hetzelfde geldt wanneer de belanghebbende zijn recht op een pensioen of een rente wil doen herzien. Dit verzoek moet plaatshebben binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst opdat de rechten zouden terugwerken tot op het moment van de inwerkingtreding. Indien men later een verzoek indient, kan men zijn recht pas doen gelden vanaf het moment van het verzoek (artikel 51).

De overeenkomst wordt gesloten voor onbepaalde duur. Zij kan worden opgezegd door een van de landen door middel van een kennisgeving aan het andere land, met een opzeggingstermijn van twaalf maanden. In dit geval blijven verworven rechten of rechten in wording gewaarborgd (artikelen 52 en 53).

De overeenkomst van 24 juni 1968 houdt op te bestaan op de dag van de inwerkingtreding van deze overeenkomst (artikel 54).

De overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na de ontvangst van de laatste kennisgeving waarbij de ene partij aan de andere partij meldt dat alle vereiste interne wettelijke formaliteiten zijn vervuld (artikel 55).

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Jo VANDEURZEN

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

1° de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014;

2° de wijzigingen van de bepalingen van de artikelen 7 tot 10 van de overeenkomst, voorzien in artikel 11 van de overeenkomst.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

De heer Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35 bus 90
1030 BRUSSEL

contactpersoon
Gunter Naets
gnaets@serv.be

ons kenmerk
SARWGG_20180831_Sociale zekerheid Marokko_ADV_DEF

Brussel
31 augustus 2018

Advies over het Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014

Geachte heer minister

U vroeg op 17 juli 2018 de SAR WGG om advies over het Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014.

De SAR WGG besliste in consensus om geen advies te verlenen over dit voorontwerp van decreet.

Met vriendelijke groet

A small, stylized blue ink signature.

Jan De Maeseneer
voorzitter

A large, stylized blue ink signature.

Gunter Naets
Secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 64.255/1
van 4 oktober 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
‘houdende instemming met de overeenkomst betreffende de
sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk
Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014’

Op 12 september 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 2 oktober 2018. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Chantal BAMPS, staatsraden, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Wendy DEPESTER, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 4 oktober 2018.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014 (hierna: de Overeenkomst - artikel 2, 1°, van het voorontwerp).

De Overeenkomst treedt in de plaats van het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend op 24 juni 1968.

Artikel 2, 2°, van het voorontwerp strekt ertoe instemming te verlenen met de krachtens artikel 11 van de Overeenkomst toegestane afwijkingen van de artikelen 7 tot 10 van die overeenkomst.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

3.1. Krachtens artikel 11 van de Overeenkomst kunnen de bevoegde autoriteiten, na gemeen overleg, in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden, voorzien in afwijkingen van de artikelen 7 tot 10 ervan. Een dergelijke mogelijkheid tot afwijking komt neer op een wijziging van de in deze overeenkomst vervatte regels.

Het Vlaams Parlement dient ook in te stemmen met toekomstige wijzigingen aan een overeenkomst.² Weliswaar is het niet uitgesloten dat deze instemming vooraf wordt gegeven,³ maar zulk een voorafgaande instemming is, om in overeenstemming te zijn met artikel 167, § 3, van de Grondwet, slechts aanvaardbaar voor zover het Vlaams Parlement weet binnen welke grenzen ze wordt verleend.⁴

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² J. VELAERS, *De Grondwet en de Raad van State, afdeling Wetgeving*, Antwerpen, Maklu, 1999, 549-550.

³ Cass. 19 maart 1981, *Arr.Cass.* 1980-81, 808 en *JT* 1982, 565, met noot J. VERHOEVEN; Cass. 2 mei 2002, nr. RC 02521-1 (Rolnr.C.99.0518.N).

⁴ Zie o.m. adv.RvS 26.355/9 van 2 juli 1997 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 maart 1999 ‘houdende instemming met het Memorandum van Overeenkomst over de Ontwikkelingssamenwerking tussen het Koninkrijk België en de Republiek Zuid-Afrika, ondertekend te Brussel op 16 maart 1995’ (*Parl.St.* Senaat 1998-99, nr. 1-1168/1, (13) 14), en andere adviezen vermeld door J. MASQUELIN, *Le droit des traités dans l'ordre juridique et dans la pratique diplomatique belges*, Brussel, Bruylant, 1980, 214-215 en 276-277, en door J. VELAERS, *De Grondwet en de Raad van State, afdeling wetgeving*, Antwerpen, Maklu, 1999, 550-551. Raadpl. ook J. VERHOEVEN, noot bij Cass. 19 maart 1981, *JT* 1982, 566.

In casu wordt in artikel 11 van de Overeenkomst aangegeven van welke artikelen van deze overeenkomst kan worden afgeweken en wordt bepaald dat die afwijkingen in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden dienen te zijn. Aldus kan worden aangenomen dat de grenzen van de wijzigingsmogelijkheid voldoende zijn aangegeven.

Artikel 2, 2°, van het voorontwerp van decreet kan dan ook geacht worden in overeenstemming te zijn met voornoemd artikel 167, § 3, van de Grondwet.

3.2. Teneinde de parlementaire controle te versterken, kan aan het voorontwerp van decreet nog een bepaling worden toegevoegd waarin wordt voorzien dat de Vlaamse Regering verplicht is om elke voorgenomen wijziging, althans van normatieve aard, van de artikelen 7 tot 10 van de Overeenkomst, aan het Vlaams Parlement mede te delen.⁵⁻⁶

4. Het gegeven dat met een wijziging voorafgaand werd ingestemd door het Vlaams Parlement houdt geen afwijking in van de verplichting die voortvloeit uit artikel 190 van de Grondwet en uit artikel 8 van de wet van 31 mei 1961 ‘betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen’ om die wijziging in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken opdat ze uitwerking zou hebben in het interne recht.

Artikel 190 van de Grondwet bepaalt dat alleen de wetgever bevoegd is om de vorm te bepalen waarin de wetten en verordeningen moeten worden bekendgemaakt opdat ze verbindend worden. Volgens het Hof van Cassatie geldt die grondwetsbepaling naar analogie voor internationale akten. Het Hof heeft immers geoordeeld dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal zijn bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.⁷

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

⁵ Indien het Vlaams Parlement haar afkeuring voor een dergelijke voorgenomen wijziging zou laten blijken, zal de Vlaamse Regering verplicht zijn die wijziging geen doorgang te laten vinden.

⁶ Cfr. adv.RvS 59.260/VR van 30 mei 2016 over een voorontwerp van ordonnantie ‘houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, gedaan te Brussel op 18 februari 2014’, adv.RvS 60.196/1 van 10 november 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 20 februari 2017 ‘zur Zustimmung zu dem Abkommen über soziale Sicherheit zwischen dem Königreich Belgien und dem Königreich Marokko, geschehen zu Brüssel am 18. Februar 2014’, adv.RvS 60.260/1 van 14 november 2016 over een voorontwerp van wet ‘houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, gedaan te Brussel op 18 februari 2014’ en adv.RvS 61.222/2 van 24 april 2017 over een voorontwerp van decreet van het Waalse Gewest ‘portant assentiment, pour ce qui concerne les matières dont l’exercice a été transféré par la Communauté française à la Région wallonne, à la Convention de sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc, signée le 18 février 2014 à Bruxelles’.

⁷ Cass. 11 december 1953, *Pas.* 1954, I, 298; Cass. 19 maart 1981, *JT* 1982, 565-567, noot J. VERHOEVEN.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

- 1° de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014;
- 2° de wijzigingen van de bepalingen van de artikelen 7 tot 10 van de overeenkomst, voorzien in artikel 11 van de overeenkomst.

Brussel, 19 oktober 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

BIJLAGE:
NEDERLANDSE TEKST VAN DE OVEREENKOMST

OVEREENKOMST
BETREFFENDE
DE SOCIALE ZEKERHEID
TUSSEN
HET KONINKRIJK BELGIË
EN
HET KONINKRIJK MAROKKO

**OVEREENKOMST
BETREFFENDE
DE SOCIALE ZEKERHEID
TUSSEN
HET KONINKRIJK BELGIË
EN
HET KONINKRIJK MAROKKO**

HET KONINKRIJK BELGIË

EN

HET KONINKRIJK MAROKKO,

BEZIELD MET het verlangen de wederzijdse betrekkingen tussen beide staten op het gebied van de sociale zekerheid te regelen,

ZIJN de hierna volgende bepalingen overeengekomen:

TITEL I
ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1
Definities

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst:
 - a) Verstaat men onder "België": het Koninkrijk België;

Verstaat men onder "Marokko": het Koninkrijk Marokko.
 - b) Verstaat men onder "grondgebied":
 - Wat Marokko betreft: het grondgebied van Marokko en de gebieden grenzend aan de territoriale wateren van Marokko, daaronder begrepen de territoriale zee en, daar voorbij, de exclusieve economische zone, alsmede de zones waarover Marokko, in overeenstemming met de internationale wetgeving en het internationaal recht, soevereine rechten of zijn jurisdictie kan uitoefenen met het oog op de exploitatie en de exploratie van de natuurlijk rijkdommen van de zeebodems, de ondergrond ervan (continentaal plat) en de bovenliggende wateren.
 - Wat België betreft: het grondgebied van België en de gebieden grenzend aan de territoriale wateren van België, daaronder begrepen de territoriale zee en, daar voorbij, de exclusieve economische zone, alsmede de zones waarover België, in overeenstemming met de internationale wetgeving en het internationaal recht, soevereine rechten of zijn jurisdictie kan uitoefenen met het oog op de exploitatie en de exploratie van de natuurlijk rijkdommen van de zeebodems, de ondergrond ervan (continentaal plat) en de bovenliggende wateren.
 - c) Verstaat men onder "onderdaan":
 - voor België: een persoon die de Belgische nationaliteit heeft;
 - voor Marokko: een persoon die de Marokkaanse nationaliteit heeft.
 - d) Verstaat men onder "wetgeving": de wetten en verordeningen bedoeld in artikel 2 van deze Overeenkomst.
 - e) Verstaat men onder "bevoegde autoriteit": de ministers die, ieder wat hem betreft, belast zijn met de uitvoering van de wetgeving bedoeld in artikel 2 van deze Overeenkomst;
 - f) Verstaat men onder "bevoegde instelling": de instelling die, het orgaan dat, de organisatie die of de overheid die ermee belast is de in artikel 2 van deze Overeenkomst bedoelde wetgevingen geheel of gedeeltelijk toe te passen.
 - g) Verstaat men onder "verzekerde persoon": met betrekking tot de verschillende socialezekerheidstakken bedoeld in artikel 2 van deze Overeenkomst, iedere persoon die binnen het persoonlijk toepassingsgebied van deze Overeenkomst valt en die voldoet aan de voorwaarden die bij de wetgeving van de bevoegde overeenkomstsluitende Staat zijn vereist om recht te hebben op de prestaties, rekening houdend met de bepalingen van deze Overeenkomst.

- h) Verstaat men onder "verzekeringstijdvak": elke periode die als dusdanig wordt erkend bij de wetgeving onder dewelke dit tijdvak werd vervuld, alsook elke periode die bij deze wetgeving als gelijkgestelde periode wordt erkend.
 - i) Verstaat men onder "prestatie": gelijk welke verstrekking of uitkering waarin de wetgeving van elk van de overeenkomstsluitende Staten voorziet, met inbegrip van alle aanvullingen of verhogingen die van toepassing zijn krachtens de wetgevingen bedoeld in artikel 2 van deze Overeenkomst.
 - j) Verstaat men onder "gezinslid": iedere persoon die als gezinslid wordt aangemerkt of erkend of als rechthebbende wordt beschouwd ingevolge de wetgeving krachtens dewelke de prestaties worden verleend, of, in het geval bedoeld in artikel 14 van deze Overeenkomst, ingevolge de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan hij woont.
 - k) Verstaat men onder "nagelaten betrekking": iedere persoon die als dusdanig wordt aangemerkt of erkend ingevolge de wetgeving krachtens dewelke de prestaties worden verleend.
 - l) Verstaat men onder "woonplaats": de plaats waar een persoon pleegt te wonen.
 - m) Verstaat men onder "verblijfplaats": de tijdelijke verblijfplaats. Een tijdelijk verblijf mag, tenzij deze Overeenkomst er anders over bepaalt, niet langer dan 3 maanden duren.
2. Elke term die niet is gedefinieerd in paragraaf 1 van dit artikel heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in de wetgeving die van toepassing is.

Artikel 2

Materiële werkingssfeer

1. Deze Overeenkomst is van toepassing:
- voor België, op de wetgevingen betreffende de verplichte stelsels voor:
 - a) de verstrekkingen en uitkeringen inzake ziekte en moederschapsverzekering van werknemers;
 - b) de verstrekkingen en uitkeringen inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten;
 - c) de rust- en overlevingspensioenen van werknemers;
 - d) de prestaties inzake de invaliditeit van werknemers, zeelieden ter koopvaardij en mijnwerkers;
 - e) de gezinsbijslag van werknemers;
- en, wat titel II betreft, is deze Overeenkomst van toepassing op de wetgeving betreffende de sociale zekerheid van werknemers;

- voor Marokko, op de wetgevingen betreffende de verplichte stelsels voor:
 - a) de sociale zekerheid van de werknemers uit de privésector, tot dekking van de volgende prestaties: kinderbijslag, dagvergoedingen voor ziekte en moederschap, overlijdensuitkeringen en invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingspensioenen;
 - b) de verplichte ziekteverzekering van de werknemers uit de privésector zoals bepaald in het Wetboek Basisgezondheidszorg;
 - c) arbeidsongevallen en beroepsziekten van werknemers uit de privésector.
- 2. Deze Overeenkomst is ook van toepassing op alle wetgevende of reglementaire akten die de in paragraaf 1 van dit artikel vermelde wetgevingen zullen wijzigen of aanvullen.
- 3. Zij is ook van toepassing op de wetgevende of reglementaire akten waarbij de bestaande regelingen tot nieuwe categorieën van gerechtigden uitgebreid zullen worden, indien de overeenkomstsluitende Staat die zijn wetgeving heeft gewijzigd zich daartegen niet verzet; in geval van verzet moet dit binnen een termijn van zes maanden met ingang van de officiële bekendmaking van bedoelde akten aan de andere overeenkomstsluitende Staat betekend worden.
- 4. Deze Overeenkomst is niet van toepassing op de wetgevende of reglementaire akten tot dekking van een nieuwe tak van de sociale zekerheid, behalve indien te dien einde tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten een akkoord wordt getroffen.

Artikel 3

Persoonlijke werkingssfeer

Behoudens andersluidende bepalingen, is deze Overeenkomst van toepassing op de personen op wie de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten van toepassing is of geweest is en op hun gezinsleden en hun nagelaten betrekkingen.

Artikel 4

Gelijke behandeling

Tenzij er in deze Overeenkomst anders over bepaald is, hebben de in artikel 3 bedoelde personen de rechten en verplichtingen voortvloeiende uit de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van deze Staat.

Artikel 5

Uitvoer van prestaties

1. Tenzij er in deze Overeenkomst anders over bepaald is, mogen de uitkeringen van de ziekte- en moederschapsverzekering, de uitkeringen wegens invaliditeit, arbeidsongevallen en beroepsziekten evenals die inzake rust en overleving, verworven ingevolge de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten, niet geschorst worden noch verminderd of gewijzigd worden op grond van het feit dat de gerechtigde verblijft of woont op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De rust- en overlevingsprestaties en de prestaties wegens arbeidsongevallen en beroepsziekten die krachtens de Belgische wetgeving verschuldigd zijn, worden aan de Marokkaanse onderdanen die wonen op het grondgebied van een derde Staat uitbetaald onder dezelfde voorwaarden als gold het Belgische onderdanen die wonen op het grondgebied van deze derde Staat.
3. De prestaties wegens invaliditeit, arbeidsongevallen en beroepsziekten, evenals die inzake rust en overleving die krachtens de Marokkaanse wetgeving verschuldigd zijn, worden aan de Belgische onderdanen die wonen op het grondgebied van een derde Staat uitbetaald onder dezelfde voorwaarden als gold het Marokkaanse onderdanen die wonen op het grondgebied van deze derde Staat.

Artikel 6

Verminderings- of schorsingsclausules

1. De bepalingen inzake vermindering of schorsing waarin de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat voorziet in geval van samenloop van een prestatie met andere prestaties van sociale zekerheid of met andere inkomsten door het feit van de uitoefening van beroepsarbeid, zijn op de rechthebbende van toepassing zelfs indien het gaat om prestaties die krachtens een regeling van de andere overeenkomstsluitende Staat zijn verkregen of indien het gaat om inkomsten verworven ingevolge beroepsarbeid uitgeoefend op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat.
2. Deze regel is evenwel niet van toepassing op de samenloop van gelijkaardige prestaties berekend naar verhouding van de duur van de verzekeringstijdvakken vervuld in de beide staten.

TITEL II

BEPALINGEN BETREFFENDE DE TOEPASSELIJKE WETGEVING

Artikel 7

Algemene regels

1. Onder voorbehoud van artikelen 8 tot 11 van deze Overeenkomst, wordt de toepasselijke wetgeving bepaald overeenkomstig de hierna volgende bepalingen:

- a) op de werknemer een beroepsactiviteit uitoefent op het grondgebied van een overeenkomstsluitende Staat is de wetgeving van deze Staat van toepassing;
 - b) op de werknemer die deel uitmaakt van het reizend of varend personeel van een onderneming die voor rekening van een derde of voor eigen rekening internationaal vervoer van passagiers of goederen over de weg of door de lucht verricht en wier zetel gevestigd is op het grondgebied van een overeenkomstsluitende Staat is de wetgeving van deze Staat van toepassing.
2. De werknemer die tegelijkertijd op het grondgebied van de beide overeenkomstsluitende Staten een activiteit uitoefent, wordt, voor al zijn activiteiten als loontrekkende, onderworpen aan de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan hij zijn woonplaats heeft. Voor de vaststelling van het bedrag van de inkomsten die in aanmerking moeten worden genomen voor de bijdragen verschuldigd krachtens de wetgeving van deze Staat, wordt rekening gehouden met de beroepsinkomsten verworven op het grondgebied van beide overeenkomstsluitende Staten.

Artikel 8

Bijzondere regels

1. De werknemer die, in dienst zijnde van een onderneming die op het grondgebied van een van de overeenkomstsluitende Staten een vestiging heeft waaronder hij normaal ressorteert, door deze onderneming gedetacheerd wordt naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat om er een werk voor haar rekening uit te voeren, blijft, samen met zijn hem vergezellende gezinsleden, onder de toepassing vallen van de wetgeving van de eerste Staat, alsof hij werkzaam bleef op diens grondgebied, op voorwaarde dat de te verwachten duur van het door hem uit te voeren werk geen vierentwintig maanden overschrijdt en dat hij niet gezonden wordt ter vervanging van een andere persoon wiens detacheringperiode is afgelopen.
2. Wanneer de detachering langer duurt dan de bovenvermelde periode, blijft de wetgeving van de eerste overeenkomstsluitende Staat van toepassing op voorwaarde dat de bevoegde autoriteiten van beide overeenkomstsluitende Staten of de door hen aangeduide instellingen daarmee akkoord gaan. Dat akkoord kan evenwel slechts worden gegeven voor een bijkomende periode van hoogstens zesendertig maanden. De verlenging van de detachering moet worden aangevraagd vóór het einde van de aanvankelijke periode van vierentwintig maanden.
3. Paragraaf 1 van dit artikel is van toepassing wanneer een persoon, nadat hij door zijn werkgever van het grondgebied van een overeenkomstsluitende Staat naar het grondgebied van een derde land is gestuurd, door deze werkgever van het grondgebied van het derde land naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat wordt gestuurd.
4. De werknemer van een vervoeronderneming met zetel op het grondgebied van een van de overeenkomstsluitende Staten, die naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat gedetacheerd wordt of er in tijdelijk dan wel ambulant verband werkzaam is, valt, samen met de hem vergezellende gezinsleden, onder de toepassing van de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan de onderneming haar zetel heeft.

5. Wanneer de vervoeronderneming echter op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat een filiaal of een permanente vertegenwoordiging heeft, dan valt de werknemer die ze tewerkstelt onder de toepassing van de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat waar dat filiaal of die vertegenwoordiging zich bevindt.

Artikel 9 **Ambtenaren**

Op ambtenaren en het gelijkgesteld personeel van een overeenkomstsluitende Staat die worden gedetacheerd naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat om er hun activiteit uit te oefenen, alsook op hun gezinsleden, blijft de wetgeving van eerstgenoemde Staat van toepassing.

Artikel 10 **Leden van diplomatieke missies en consulaire posten**

1. De onderdanen van de zendende overeenkomstsluitende Staat die als leden van een diplomatieke missie of een consulaire post door deze Staat worden gezonden naar het grondgebied van de ontvangende overeenkomstsluitende Staat zijn onderworpen aan de wetgeving van eerstgenoemde Staat.
2. De personen die ter plaatse als leden van het administratief of technisch personeel, als consulaire bedienden of als leden van het dienstpersoneel in dienst zijn genomen door een diplomatieke missie of een consulaire post van de zendende overeenkomstsluitende Staat en die op het grondgebied van de ontvangende overeenkomstsluitende Staat wonen, zijn onderworpen aan de wetgeving van laatstgenoemde Staat.
3. Wanneer de diplomatieke missie of de consulaire post van de zendende overeenkomstsluitende Staat personen tewerkstelt die overeenkomstig paragraaf 2 van dit artikel onderworpen zijn aan de wetgeving van de ontvangende overeenkomstsluitende Staat, houdt de missie of de post rekening met de verplichtingen die de wetgeving van laatstgenoemde Staat de werkgevers oplegt.
4. De bepalingen van paragrafen 2 en 3 van dit artikel zijn naar analogie toepasselijk op de personen die tewerkgesteld zijn in private dienst van een persoon bedoeld in paragraaf 1 van dit artikel.
5. De bepalingen van paragrafen 1 tot 4 van dit artikel zijn niet van toepassing op de ereleden van een consulaire post, noch op de personen tewerkgesteld in private dienst van deze personen.
6. De bepalingen van dit artikel zijn ook toepasselijk op de gezinsleden van de personen bedoeld in paragrafen 1 tot 4, die bij hen inwonen, tenzij ze zelf een beroepsbezigheid uitoefenen.

Artikel 11

Afwijkingen

In het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden kunnen de bevoegde autoriteiten, na gemeen overleg, voorzien in afwijkingen van de bepalingen van artikelen 7 tot 10 van deze Overeenkomst.

TITEL III

Bijzondere bepalingen betreffende de prestaties

Hoofdstuk 1

Ziekte en moederschap

Artikel 12

Samentelling van de verzekeringstijdvakken

Voor het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op prestaties en voor de duur van de toekenning ervan, worden de verzekeringstijdvakken vervuld onder de wetgeving van elk van de overeenkomstsluitende Staten samengeteld voor zover ze elkaar niet overlappen.

Artikel 13

Verstrekkingsen in geval van verblijf op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat

1. Verzekerde personen en hun gezinsleden die krachtens de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten recht hebben op verstrekkingen en die, gelet op hun gezondheidstoestand, onmiddellijk verzorging nodig hebben tijdens een verblijf op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, genieten verstrekkingen op het grondgebied van deze andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De verstrekkingen worden ten laste van de bevoegde instelling verleend door de instelling van de verblijfplaats volgens de bepalingen die ze toepast, de duur van de toekenning van de verstrekkingen wordt evenwel geregeld bij de wetgeving van de bevoegde overeenkomstsluitende Staat.
3. Paragraaf 1 is niet van toepassing:
 - a) wanneer een verzekerde persoon of een lid van zijn gezin zich zonder de toelating van de bevoegde instelling begeeft naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat om er een medische behandeling te krijgen;

- b) behoudens in onmiskenbare spoedgevallen, op de prothesen, op de hulpmiddelen van grotere omvang of op andere belangrijke verstrekkingen waarvan de lijst na gemeen overleg door de bevoegde autoriteiten wordt opgemaakt. Onder onmiskenbare spoedgevallen dient de worden verstaan de gevallen waarin het verlenen van een van deze verstrekkingen niet kan worden uitgesteld zonder het leven van de betrokkene in gevaar te brengen of zonder onherstelbare schade aan te brengen aan de gezondheid van de betrokkene.
4. De instelling van de verblijfplaats moet de onmiddellijke behoefte aan verzorging bedoeld in paragraaf 1 en de onmiskenbare spoedgevallen bedoeld in paragraaf 3, b) vaststellen.

Artikel 14

Verstrekkingen voor de rechthebbenden en de gezinsleden die wonen op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat

1. Een verzekerde persoon die recht heeft op verstrekkingen krachtens de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten en die woont op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat geniet de verstrekkingen op het grondgebied van deze andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De gezinsleden van een verzekerde persoon die onderworpen is aan de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat en die wonen op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, genieten de verstrekkingen op het grondgebied van deze andere overeenkomstsluitende Staat.
3. De verstrekkingen worden verleend ten laste van de bevoegde instelling door de instelling van de woonplaats volgens de bepalingen die ze toepast.
4. Paragrafen 2 en 3 zijn niet toepasselijk op de gezinsleden indien zij recht hebben op verstrekkingen krachtens de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan zij wonen.

Artikel 15

Verstrekkingen voor werknemers die zich in bijzondere situaties bevinden

1. De verzekerde persoon die krachtens artikelen 8 tot 11 is onderworpen aan de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat alsook de hem vergezellende gezinsleden genieten verstrekkingen tijdens de hele duur van hun aanwezigheid op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De verstrekkingen worden verleend ten laste van de bevoegde instelling door de instelling van de verblijfplaats volgens de bepalingen die ze toepast.

Artikel 16**Verstrekkings voor de gerechtigden
op invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkeringen**

1. De gerechtigde op invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkeringen, verschuldigd krachtens de wetgevingen van beide overeenkomstsluitende Staten, geniet voor zichzelf en voor zijn gezinsleden verstrekkingen overeenkomstig de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan hij woont en ten laste van de bevoegde instelling van deze Staat.
2. De gerechtigde op een invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkering, uitsluitend verschuldigd krachtens de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten, die woont op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, geniet verstrekkingen voor zichzelf en voor zijn gezinsleden. De verstrekkingen worden verleend ten laste van de bevoegde instelling door de instelling van de woonplaats volgens de bepalingen die ze toepast.
3. Paragraaf 2 is niet van toepassing op de gerechtigde op een invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkering, noch op zijn gezinsleden, wanneer hij verstrekkingen geniet overeenkomstig de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten op basis van een beroepsactiviteit van de gerechtigde op een invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkering.
4. Paragrafen 1 tot 3 zijn niet van toepassing op de gezinsleden wanneer zij recht hebben op verstrekkingen krachtens de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan zij wonen.

Artikel 17**Bijdragen van de gerechtigde op ouderdoms-, overlevings- en invaliditeitsuitkeringen**

1. De bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat die krachtens de door die instelling toegepaste wetgeving belast is met het inhouden van de bijdragen ter dekking van prestaties bij ziekte en van moederschapsuitkeringen, kan slechts deze bijdragen, welke worden berekend overeenkomstig de door deze instelling toegepaste wetgeving, heffen en innen voor zover de kosten voor de verstrekkingen die moeten worden verleend krachtens de artikelen 16 van deze Overeenkomst worden gedragen door de bevoegde instelling van genoemde Staat.
2. Wanneer een gerechtigde op een ouderdoms-, overlevings- of invaliditeitsuitkering, in de gevallen bedoeld in artikel 16, paragraaf 2, krachtens de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat waar hij woont, bijdragen moet betalen voor het verkrijgen van prestaties bij ziekte en van moederschapsuitkeringen, kan de bevoegde instelling van genoemde Staat deze bijdragen niet inhouden uit hoofde van zijn woonplaats aldaar.

Artikel 18
Verstrekkings in geval van verblijf op het grondgebied
van de bevoegde overeenkomstsluitende Staat

De verzekerde personen bedoeld in paragraaf 1 en 2 van artikel 14 en in paragraaf 2 van artikel 16 van deze Overeenkomst, die verblijven op het grondgebied van de bevoegde overeenkomstsluitende Staat, genieten verstrekkingen op het grondgebied van deze Staat, ten laste van de bevoegde instelling van laatstgenoemde Staat en volgens de bepalingen die de instelling van de verblijfplaats toepast.

Artikel 19
Tenlasteneming van verstrekkingen

1. Wanneer een verzekerde persoon of een lid van zijn gezin aanspraak kan maken op verstrekkingen krachtens de wetgeving van één enkele overeenkomstsluitende Staat, zijn deze verstrekkingen uitsluitend ten laste van de bevoegde instelling van die overeenkomstsluitende Staat.
2. Wanneer een persoon of een lid van zijn gezin aanspraak kan maken op verstrekkingen krachtens beide betrokken wetgevingen, zijn deze verstrekkingen uitsluitend ten laste van de instelling van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan ze worden verleend.

Artikel 20
Terugbetaling van de verstrekkingen tussen instellingen

1. Het daadwerkelijke bedrag van de krachtens de bepalingen van artikelen 13, 14, 15 en 16, paragraaf 2, van deze Overeenkomst verleende verstrekkingen, wordt door de bevoegde instelling terugbetaald aan de instelling die deze verstrekkingen heeft verleend, volgens de modaliteiten voorzien in de Administratieve Schikking.
2. De bevoegde autoriteiten kunnen na gemeen overleg beslissen om onderling een andere wijze van terugbetaling af te spreken.

Artikel 21
Uitkeringen bij ziekte en moederschap

1. Een verzekerde persoon die voldoet aan de voorwaarden die bij de wetgeving van de bevoegde overeenkomstsluitende Staat gesteld zijn om recht te hebben op uitkeringen, eventueel rekening houdend met de bepalingen van artikel 12 van deze Overeenkomst, heeft recht op deze uitkeringen ook al bevindt hij zich op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat. De uitkeringen worden rechtstreeks verstrekt door de bevoegde instelling waaronder de rechthebbende ressorteert. De rechthebbende op uitkeringen van de ziekte- en moederschapsverzekering mag verblijven op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, mits voorafgaand akkoord van de bevoegde instelling.

2. De gerechtigde op uitkeringen krachtens de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat kan deze uitkeringen verder genieten wanneer hij zijn woonplaats overbrengt naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat. De bevoegde instelling die de uitkeringen verschuldigd is, kan eisen dat een voorafgaande toelating van de bevoegde instelling nodig is voor de verandering van woonplaats. Deze toelating kan evenwel enkel geweigerd worden indien de verplaatsing af te raden is op grond van behoorlijk vastgestelde medische redenen.

Hoofdstuk 2

Arbeidsongevallen en beroepsziekten

Artikel 22

Verstrekingen verleend aan de rechthebbende die verblijft of woont op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat

1. De persoon die ingevolge een arbeidsongeval of een beroepsziekte recht heeft op verstrekingen krachtens de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat geniet verstrekingen wanneer hij verblijft of woont op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De verstrekingen worden voor rekening van de bevoegde instelling verleend door de instelling van de verblijf- of woonplaats volgens de bepalingen die ze toepast, de duur van de toekenning van de verstrekingen wordt evenwel geregeld bij de wetgeving van de bevoegde Staat.

Artikel 23

Verstrekingen voor werknemers die zich in bijzondere situaties bevinden

1. De persoon die krachtens artikelen 8 tot 11 is onderworpen aan de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat heeft, wegens een arbeidsongeval of beroepsziekte, recht op verstrekingen tijdens de hele duur van zijn activiteit op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De verstrekingen worden voor rekening van de bevoegde instelling verleend door de instelling van de verblijf- of woonplaats volgens de bepalingen die het toepast. De toekenningsduur van de verstrekingen wordt evenwel geregeld bij de wetgeving van de bevoegde Staat.

Artikel 24

Terugbetaling van de verstrekingen tussen instellingen

1. Het daadwerkelijke bedrag van de krachtens artikelen 22 en 23 verleende verstrekingen wordt door de bevoegde instelling terugbetaald aan de instelling die deze verstrekingen heeft verleend, volgens de modaliteiten voorzien in de Administratieve Schikking.

2. De bevoegde autoriteiten kunnen na gemeen overleg beslissen geheel of gedeeltelijk af te zien van de in paragraaf 1 voorziene terugbetaling of een andere wijze van terugbetaling onderling afspreeken.

Artikel 25

In aanmerking nemen van vroeger overkomen arbeidsongevallen en beroepsziekten

Indien de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat uitdrukkelijk of stilzwijgend bepaalt dat de vroeger overkomen arbeidsongevallen of beroepsziekten in aanmerking komen om de graad van ongeschiktheid te bepalen, worden de vroeger overkomen arbeidsongevallen en beroepsziekten onder de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat beschouwd als zijnde overkomen onder de wetgeving van eerstgenoemde Staat.

Artikel 26

Ongevallen op de weg naar en van het werk

Ongevallen op de weg naar en van het werk overkomen op het grondgebied van een andere dan de bevoegde overeenkomstsluitende Staat, worden beschouwd als zijnde overkomen op het grondgebied van de bevoegde Staat.

Artikel 27

Vaststelling van de beroepsziekte

1. Wanneer de persoon getroffen door een beroepsziekte een activiteit heeft uitgeoefend als gevolg waarvan deze ziekte zich kan voordoen onder de wetgeving van beide overeenkomstsluitende Staten, worden de prestaties waarop de getroffene of zijn nagelaten betrekkingen aanspraak kunnen maken uitsluitend toegekend krachtens de wetgeving van de Staat op het grondgebied waarvan deze activiteit laatstelijk werd uitgeoefend en onder voorbehoud dat de betrokkene voldoet aan de bij deze wetgeving gestelde eisen, in voorkomend geval rekening houdend met de bepalingen van paragraaf 2 van dit artikel.
2. Indien de toekenning van prestaties wegens een beroepsziekte krachtens de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de bewuste ziekte voor het eerst medisch werd vastgesteld op zijn grondgebied, wordt geacht aan deze voorwaarde te zijn voldaan wanneer deze ziekte voor het eerst werd vastgesteld op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat.
3. Indien de toekenning van prestaties wegens een beroepsziekte krachtens de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat een activiteit als gevolg waarvan deze ziekte zich kan voordoen gedurende een bepaalde tijd werd uitgeoefend, houdt de bevoegde instelling van die Staat in de nodige mate rekening met de tijdvakken tijdens dewelke een dergelijke activiteit werd uitgeoefend onder de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat, alsof deze activiteit werd uitgeoefend onder de wetgeving van de eerste Staat.

Artikel 28

Verergering van de beroepsziekte

Wanneer, bij verergering van een beroepsziekte, de persoon die schadeloosstelling voor een beroepsziekte geniet of genoten heeft krachtens de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten, voor een gelijkaardige beroepsziekte, rechten op prestaties doet gelden krachtens de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat, zijn de volgende regels van toepassing:

- a) indien de persoon op het grondgebied van laatstgenoemde Staat geen beroepsactiviteit heeft uitgeoefend waardoor de beroepsziekte kon worden veroorzaakt of verergeren, is de bevoegde instelling van de eerste Staat ertoe gehouden de last van de prestaties op zich te nemen, rekening houdend met de verergering, overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving die ze toepast;
- b) indien de persoon op het grondgebied van laatstgenoemde Staat dergelijke beroepsactiviteit heeft uitgeoefend, is de bevoegde instelling van de eerste Staat ertoe gehouden de last van de prestaties op zich te nemen, zonder rekening te houden met de verergering, overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving die ze toepast; de bevoegde instelling van de tweede Staat kent de persoon een supplement toe, waarvan het bedrag wordt vastgesteld overeenkomstig de wetgeving van deze Staat en dat gelijk is aan het verschil tussen het bedrag van de na de verergering verschuldigde prestatie en het bedrag van de prestatie die vóór de verergering verschuldigd zou zijn geweest.

Artikel 29

Rente verschuldigd aan overlevende echtgenoten

Bij een arbeidsongeval of een beroepsziekte met de dood tot gevolg, wordt de aan de overlevende echtgenoot verschuldigde rente in voorkomend geval verdeeld onder de overlevende echtgenoten, volgens de bepalingen waarin het persoonlijk statuut van de sociaal verzekerde voorziet. De verdeling gebeurt naar verhouding van en rekening houdend met de huwelijksperiode.

Hoofdstuk 3

Ouderdom, overlijden en invaliditeit

AFDELING 1

Bijzondere bepalingen betreffende de prestaties inzake ouderdom en nagelaten betrekkingen

Artikel 30

Samentelling van verzekeringstijdvakken

1. Onder voorbehoud van de bepalingen van paragraaf 2 van dit artikel worden, voor het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op prestaties, de verzekeringstijdvakken en de gelijkgestelde tijdvakken, vervuld overeenkomstig de wetgeving betreffende de pensioenverzekering van een van de overeenkomstsluitende Staten, in de nodige mate samengeteld met de verzekeringstijdvakken vervuld onder de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat, op voorwaarde dat zij elkaar niet overlappen.

2. Wanneer de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten de toekenning van bepaalde prestaties afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de verzekeringstijdvakken in een bepaald beroep werden vervuld, worden, voor het genieten van deze prestaties, slechts de verzekeringstijdvakken of gelijkgestelde tijdvakken samengeteld die in hetzelfde beroep in de andere overeenkomstsluitende Staat werden vervuld of als gelijkwaardig erkend zijn.
3. Wanneer de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten de toekenning van bepaalde prestaties afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de verzekeringstijdvakken in een bepaald beroep werden vervuld en wanneer deze tijdvakken geen recht op deze prestaties hebben kunnen geven, worden deze tijdvakken beschouwd als geldig voor de vaststelling van de prestaties waarin de algemene werknemersregeling voorziet.
4. Wanneer, ondanks de toepassing van paragraaf 1, de persoon de voorwaarden om het recht op prestaties te openen niet vervult, worden ook de verzekeringstijdvakken samengeteld die vervuld zijn onder de wetgeving van een derde Staat waarmee de beide overeenkomstsluitende Staten elk afzonderlijk een overeenkomst betreffende de sociale zekerheid hebben gesloten.
5. Wanneer slechts één overeenkomstsluitende Staat een overeenkomst betreffende de sociale zekerheid heeft gesloten met een derde Staat die op deze persoon van toepassing is, worden de verzekeringstijdvakken vervuld krachtens de wetgeving van deze derde Staat samengeteld.

Artikel 31

Berekening van de rust- en overlevingsprestaties

1. Wanneer de persoon voldoet aan de voorwaarden die bij de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten zijn vereist om recht te hebben op de prestaties zonder te moeten overgaan tot de samentelling, berekent de bevoegde instelling van die Staat het recht op de prestatie rechtstreeks op basis van de in de laatste Staat vervulde verzekeringstijdvakken en enkel ingevolge de wetgeving van die Staat.
Deze instelling berekent ook het bedrag van de prestatie dat zou bekomen worden na toepassing van de regels voorzien in paragraaf 2, punt a) en b). Er wordt enkel rekening gehouden met het hoogste bedrag.
2. Indien een persoon aanspraak kan maken op een prestatie krachtens de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten, waarvan het recht enkel is ontstaan ingevolge de samentelling van de verzekeringstijdvakken vervuld overeenkomstig artikel 30, zijn de volgende regels van toepassing:
 - a) De bevoegde instelling van deze overeenkomstsluitende Staat berekent het theoretische bedrag van de prestatie die verschuldigd zou zijn indien alle verzekeringstijdvakken vervuld krachtens de wetgevingen van beide overeenkomstsluitende Staten enkel zouden vervuld zijn geweest overeenkomstig de wetgeving die ze toepast;
 - b) deze instelling berekent vervolgens het verschuldigde bedrag, op basis van het bedrag bedoeld in punt a), naar verhouding van de duur van de verzekeringstijdvakken enkel vervuld overeenkomstig haar wetgeving tot de duur van alle verzekeringstijdvakken samengeteld krachtens punt a).

- c) Voor de berekening van de rust- of overlevingsprestatie worden de verzekeringstijdvakken in aanmerking genomen voor zover ze het maximum aan verzekeringstijdvakken dat in aanmerking kan worden genomen bij de wetgeving die de bevoegde instelling toepast niet overschrijden.

Artikel 32

Verdeling van de overlevingsuitkering

Het aan de langst levende echtgenoot verschuldigde overlevingspensioen wordt in voorkomend geval verdeeld onder de overlevende echtgenoten, volgens de bepalingen waarin het persoonlijk statuut van de sociaal verzekerde voorziet. De verdeling gebeurt naar verhouding van en rekening houdend met de huwelijksperiode.

AFDELING 2

Invaliditeitsverzekering

Artikel 33

Samentelling van de verzekeringstijdvakken

1. Voor het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op invaliditeitsprestaties zijn de bepalingen van artikel 30 naar analogie toepasselijk.
2. Het recht op de invaliditeitsprestatie wordt toegekend aan de persoon die, op de datum van aanvang van de invaliditeit, onderworpen was aan de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten betreffende de invaliditeitsprestaties of die gerechtigd was op een invaliditeitsprestatie krachtens deze wetgeving en die vroeger verzekeringstijdvakken krachtens de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat heeft vervuld.

Artikel 34

Berekening van de invaliditeitsprestaties

1. Indien het recht op invaliditeitsprestaties krachtens de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten enkel ontstaat door samentelling van de verzekeringstijdvakken vervuld in de beide overeenkomstsluitende Staten overeenkomstig artikel 33 van deze Overeenkomst, wordt het bedrag van de verschuldigde prestatie vastgesteld volgens de modaliteiten bepaald bij artikel 31, paragraaf 2 van deze Overeenkomst.
2. Onverminderd de bepalingen van artikel 6 van deze Overeenkomst, kent de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat een aanvulling toe voor zover:
 - a) het recht op de invaliditeitsprestaties in deze overeenkomstsluitende Staat ontstaat zonder dat een beroep moet worden gedaan op de bepalingen van artikel 33 van deze Overeenkomst;

- b) en het bedrag opgeleverd door de samentelling van de prestaties van beide overeenkomstsluitende Staten berekend volgens paragraaf 1 van dit artikel kleiner is dan het bedrag van de prestatie verschuldigd op basis van enkel de wetgeving van deze overeenkomstsluitende Staat.

Deze aanvulling is gelijk aan het verschil tussen het bedrag bedoeld in punt b) en het bedrag verschuldigd krachtens enkel de wetgeving van deze Staat.

Artikel 35

Invaliditeitsprestaties tijdens een verblijf in de andere overeenkomstsluitende Staat

De rechthebbende op een invaliditeitsprestatie krachtens de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten blijft deze prestatie verder genieten tijdens een verblijf in de andere overeenkomstsluitende Staat wanneer dit verblijf vooraf werd toegestaan de bevoegde instelling van de eerste overeenkomstsluitende Staat. Deze toelating kan evenwel enkel worden geweigerd wanneer het verblijf plaatsheeft in de periode tijdens dewelke, krachtens de wetgeving van de eerste overeenkomstsluitende Staat, de bevoegde instelling van deze overeenkomstsluitende Staat de invaliditeitstoestand moet evalueren of herzien.

AFDELING 3

Gemeenschappelijke bepalingen betreffende de prestaties inzake invaliditeit, ouderdom en overleving

Artikel 36

Verzekeringstijdvakken van minder dan een jaar

Onverminderd de bepalingen van artikelen 30 en 33, is in de gevallen bedoeld in artikel 31, paragraaf 2, en artikel 34, paragraaf 1, geen enkele prestatie inzake invaliditeit, ouderdom of overleving verschuldigd door de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat wanneer de verzekeringstijdvakken vervuld overeenkomstig de wetgeving van deze overeenkomstsluitende Staat vóór de realisatie van het risico in hun geheel geen jaar bereiken.

Artikel 37

Eventuele herziening van de prestaties

1. Indien wegens de verhoging van de kosten voor levensonderhoud of de variatie van het loonpeil de ouderdoms-, overlevings- of invaliditeitsprestaties toegekend krachtens de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten worden gewijzigd met een bepaald percentage of bedrag, moet de bevoegde instelling van de andere overeenkomstsluitende Staat niet overgaan tot een nieuwe berekening van die prestaties.

2. In geval van verandering van de wijze van vaststelling of van de berekeningsregels van de ouderdoms-, overlevings- of invaliditeitsprestaties, worden de prestaties opnieuw berekend overeenkomstig artikel 31 of 34 van deze Overeenkomst.

Hoofdstuk 4

Gezinsbijslag

Artikel 38

Verkrijgen, behoud of herstel van het recht op gezinsbijslag

1. Wanneer de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op prestaties afhankelijk stelt van de vervulling van verzekeringstijdvakken, houdt de bevoegde instelling die deze wetgeving toepast te dien einde, voor zover als nodig, voor de samentelling rekening met de verzekeringstijdvakken vervuld onder de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat alsof het verzekeringstijdvakken betrof die vervuld zijn onder de wetgeving van eerstgenoemde overeenkomstsluitende Staat, op voorwaarde dat ze elkaar niet overlappen.
2. Onder "gezinsbijslag" verstaat men: de periodieke uitkeringen zoals bepaald in de Administratieve Schikking waarin artikel 39 van deze Overeenkomst voorziet.
3. In die schikking bepalen de bevoegde autoriteiten:
 - a) de categorieën rechtgevendende kinderen;
 - b) de toekenningsvoorwaarden en de bedragen van de gezinsbijslag, evenals de tijdvakken waarvoor de gezinsbijslag wordt toegekend.
4. Personen op wie de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten van toepassing is, hebben, voor de kinderen die wonen op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, recht op de gezinsbijslag van de eerste overeenkomstsluitende Staat.
5. De rechthebbende op pensioenen of renten verschuldigd krachtens de wetgevingen van beide overeenkomstsluitende Staten heeft recht, voor de kinderen die wonen op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat dan die waar deze rechthebbende woont, recht op de gezinsbijslag van de Staat waar de rechthebbende op pensioenen of renten woont.
6. De wees van een overleden persoon die onderworpen was aan de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat en die woont op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, heeft recht op de gezinsbijslag volgens de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat waaraan de overledene laatstelijk onderworpen was en onder de bij deze wetgeving bedoelde voorwaarden.
7. In afwijking van paragrafen 4 tot 6 van dit artikel wordt, wanneer een recht op gezinsbijslag is ontstaan in de beide overeenkomstsluitende Staten, de Staat waar het kind woont, beschouwd als zijnde de bevoegde Staat die de last van de gezinsbijslag heeft.

TITEL IV
DIVERSE BEPALINGEN

Artikel 39
Samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten

De bevoegde autoriteiten:

- a) komen per Administratieve Schikking de nodige maatregelen voor de toepassing van deze Overeenkomst overeen en duiden de verbindingsorganen, de bevoegde instellingen en de instellingen van de woonplaats en van de verblijfplaats aan;
- b) leggen de procedures van administratieve samenwerking vast evenals de betalingsmodaliteiten voor de kosten voor geneeskundige, administratieve en andere getuigschriften die noodzakelijk zijn voor de toepassing van deze Overeenkomst;
- c) verstrekken elkaar rechtstreeks alle inlichtingen met betrekking tot de ter uitvoering van deze Overeenkomst getroffen maatregelen;
- d) verstrekken elkaar zo snel mogelijk en rechtstreeks alle wijzigingen van hun wetgeving die van aard zijn invloed te hebben op de toepassing van deze Overeenkomst.

Artikel 40
Administratieve samenwerking

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst bieden de bevoegde autoriteiten en de bevoegde instellingen van elk van beide overeenkomstsluitende Staten elkaar wederzijds hun bemiddeling aan, als gold het de toepassing van hun eigen wetgeving. Deze onderlinge bemiddeling is in principe kosteloos; de bevoegde autoriteiten kunnen evenwel overeenkomen bepaalde kosten te vergoeden.
2. De medische onderzoeken van personen die op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat wonen of verblijven worden uitgevoerd door de instelling van de verblijf- of woonplaats, op verzoek en ten laste van de bevoegde instelling. De kosten van deze medische onderzoeken worden niet vergoed indien de onderzoeken werden uitgevoerd in het belang van beide overeenkomstsluitende Staten.
3. In geval van vergoeding, worden kosten bedoeld in paragrafen 1 en 2 van dit artikel terugbetaald volgens de modaliteiten vastgelegd bij de Administratieve Schikking bedoeld in artikel 39 van deze Overeenkomst.
4. Voor de toepassing van deze Overeenkomst zijn de bevoegde autoriteiten en de bevoegde instellingen van de overeenkomstsluitende Staten ertoe gemachtigd rechtstreeks met elkaar alsmede met enig welke persoon te corresponderen, welke ook diens woonplaats. Het corresponderen mag geschieden in een van de officiële talen van de overeenkomstsluitende Staten.

Artikel 41**Samenwerking inzake fraudebestrijding**

Naast de toepassing van de algemene principes inzake administratieve samenwerking, zullen de bevoegde autoriteiten in een Administratieve Schikking regels overeenkomen volgens welke ze hun medewerking verlenen aan de bestrijding van grensoverschrijdende fraude inzake socialezekerheidsbijdragen en –prestaties, in het bijzonder wat de werkelijke woonplaats van de personen, de raming van het inkomen, de berekening van de bijdragen en het cumuleren van prestaties betreft.

Artikel 42**Uitwisseling en bescherming van persoonlijke gegevens**

1. De bevoegde instellingen van beide overeenkomstsluitende Staten zijn gemachtigd om voor de toepassing van deze Overeenkomst persoonlijke gegevens uit te wisselen, met inbegrip van gegevens met betrekking tot het inkomen van de personen die de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat nodig heeft.
2. Bij het medelen van persoonlijke gegevens door de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat dient de wetgeving inzake bescherming van gegevens van deze overeenkomstsluitende Staat te worden nageleefd.
3. Op de bewaring, de verwerking, de verspreiding, de wijziging of de vernietiging van persoonlijke gegevens door de bevoegde instelling van de overeenkomstsluitende Staat waaraan ze worden meegedeeld, is de wetgeving inzake de bescherming van gegevens van deze overeenkomstsluitende Staat van toepassing.
4. De gegevens bedoeld in dit artikel mogen voor geen andere doelen worden gebruikt dan voor de toepassing van de wetgevingen van beide overeenkomstsluitende Staten.

Artikel 43**Taksen en vrijstelling van geldigverklaring**

1. Het voordeel van de vrijstellingen of verminderingen van taksen, zegel-, griffie- of registratierechten, bepaald bij de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten voor de stukken of documenten die bij toepassing van de wetgeving van deze Staat moeten overgelegd worden, wordt verruimd tot gelijkaardige voor de toepassing van de wetgeving van de andere Staat over te leggen stukken en documenten.
2. Alle voor de toepassing van deze Overeenkomst over te leggen akten en documenten worden vrijgesteld van het geldigverklaringsvisum van de diplomatieke of consulaire overheden.

Artikel 44**Aanvragen, verklaringen en rechtsmiddelen**

1. Aanvragen, verklaringen of rechtsmiddelen die, krachtens de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat, binnen een bepaalde termijn hadden moeten ingediend worden bij een autoriteit, instelling of rechtscollege van deze Staat, zijn ontvankelijk indien zij binnen dezelfde termijn worden ingediend bij een autoriteit, instelling of rechtscollege van de andere overeenkomstsluitende Staat. In dit geval laat de/het aldus aangezochte autoriteit, instelling of rechtscollege deze aanvragen, verklaringen of rechtsmiddelen onverwijld worden aan de autoriteit, de instelling of het rechtscollege van de eerste overeenkomstsluitende Staat, ofwel rechtstreeks ofwel door toedoen van de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten. De datum waarop deze aanvragen, verklaringen of rechtsmiddelen werden ingediend bij een autoriteit, een instelling of een rechtscollege van de andere overeenkomstsluitende Staat wordt beschouwd als datum van indiening bij de/het ten deze bevoegde autoriteit, instelling of rechtscollege.
2. De aanvraag om prestaties ingediend bij de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat is ook ontvankelijk, voor overeenstemmende prestaties, bij de bevoegde instelling van de andere overeenkomstsluitende Staat.
3. Aanvragen of documenten mogen niet van de hand worden gewezen omdat ze opgesteld zijn in een officiële taal van de andere overeenkomstsluitende Staat.

Artikel 45**Uitbetaling van de prestaties**

1. De uitbetalingsinstellingen van prestaties ingevolge deze Overeenkomst kunnen er zich geldig van kwijten in de munt van hun Staat.
2. De uitbetalingsinstelling betaalt de verschuldigde prestaties rechtstreeks uit aan de rechthebbende of, wat de gezinsbijslag betreft, aan de bijslagtrekkende, volgens de termijnen en modaliteiten waarin de wetgeving die ze toepast voorziet.
3. De overdrachten die voortvloeien uit de toepassing van deze Overeenkomst gebeuren overeenkomstig de ter zake geldende akkoorden tussen de twee overeenkomstsluitende Staten.
4. De bepalingen van de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat inzake controle op de wisseloperaties mogen geen belemmering zijn voor de vrije overdracht van geldbedragen ingevolge de toepassing van deze Overeenkomst.

Artikel 46**Bijleggen van geschillen**

Geschillen tussen de bevoegde instellingen over de interpretatie en de toepassing van deze Overeenkomst zullen geregeld worden door onderhandeling tussen de bevoegde autoriteiten.

Artikel 47

Onverschuldigde betalingen

1. Indien bij de uitbetaling of de herziening van prestaties bij toepassing van de Overeenkomst de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat de prestatiegerechtigde een som heeft uitgekeerd die hoger is dan de som waarop hij recht heeft, kan deze instelling aan de bevoegde instelling van de andere overeenkomstsluitende Staat, die een overeenstemmende prestatie ten gunste van deze gerechtigde uitkeert, erom verzoeken het te veel betaalde in te houden op de nabetaling van achterstallen die aan deze gerechtigde verschuldigd zijn.
De modaliteiten voor de toepassing van deze bepaling zullen vastgelegd worden na gemeen overleg tussen de bevoegde Belgische en Marokkaanse autoriteiten.
Indien het te veel betaalde niet kan worden ingehouden op de nabetaling van achterstallen, zijn de bepalingen van paragraaf 2 van toepassing.
2. Wanneer de bevoegde instelling van een overeenkomstsluitende Staat aan een prestatiegerechtigde een som heeft uitgekeerd waarop hij geen recht heeft, kan deze instelling, binnen de voorwaarden en grenzen als bepaald bij de door haar toegepaste wetgeving, de instelling van de andere overeenkomstsluitende Staat die prestaties ten gunste van deze gerechtigde is verschuldigd, erom verzoeken deze som in te houden op de bedragen die ze aan deze gerechtigde uitkeert. Die laatste instelling verricht de inhouding binnen de voorwaarden en grenzen waarin een dergelijke verevening toegelaten is bij de wetgeving die ze toepast, als gold het sommen die ze zelf had uitgekeerd, en maakt het aldus ingehouden bedrag over aan de instelling die de vordering heeft.

Artikel 48

Uitvoeringsprocedures

1. De uitvoerbare vonnissen van de gerechtelijke instanties van en van beide overeenkomstsluitende Staten, evenals de uitvoerende handelingen of titels van een autoriteit of een instelling van een van de overeenkomstsluitende Staten waartegen niet meer in beroep kan worden gegaan, met betrekking tot socialezekerheidsbijdragen, interesten en alle andere kosten of met betrekking tot de terugvordering van onverschuldigd uitbetaalde prestaties, worden erkend en ten uitvoer gelegd op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat binnen de grenzen en volgens de procedures waarin is voorzien bij de wetgeving en alle andere procedures die van toepassing zijn op gelijkaardige vonnissen van de andere overeenkomstsluitende Staat.
2. De erkenning kan slechts worden geweigerd wanneer ze ingaat tegen de openbare orde van de overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan het vonnis, de handeling of de titel diende te worden uitgevoerd.
3. De vorderingen van een instelling in het kader van een procedure inzake uitvoering, faillissement of gedwongen vereffening op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat, genieten dezelfde voorrechten als die toegekend krachtens de wetgeving van die overeenkomstsluitende Staat.
4. De vorderingen die het voorwerp moeten zijn van een terugvordering of een gedwongen terugvordering worden beschermd met dezelfde waarborgen en voorrechten als vorderingen van dezelfde aard van een instelling die zich bevindt op het grondgebied van de overeenkomstsluitende Staat waarop de terugvordering of de gedwongen terugvordering wordt uitgevoerd.

5. De toepassingsmodaliteiten van dit artikel worden vastgelegd in het kader van de Administratieve Schikking bedoeld in artikel 39 van deze Overeenkomst.

Artikel 49 **Verhaal tegen derden**

Indien een persoon prestaties geniet krachtens de wetgeving van een van beide overeenkomstsluitende Staten naar aanleiding van schade welke voortvloeit uit een op het grondgebied van een andere overeenkomstsluitende Staat voorgevallen gebeurtenis, worden de eventuele rechten welke de instelling, die de prestaties verschuldigd is, heeft ten opzichte van een derde die verplicht is de schade te vergoeden, als volgt geregeld:

- a) wanneer de instelling die de prestaties verschuldigd is, krachtens de door deze instelling toegepaste wetgeving in de rechten treedt welke de rechthebbende ten opzichte van die derde heeft, erkent de andere overeenkomstsluitende Staat die subrogatie.
- b) wanneer de instelling die de prestaties verschuldigd is een onmiddellijk recht ten opzichte van die derde heeft, erkent de andere Staat dat recht.

TITEL V **OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN**

Artikel 50

Gebeurtenissen en situaties voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Overeenkomst

1. Deze Overeenkomst is eveneens van toepassing op gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan vóór zij van kracht werd.
2. Deze Overeenkomst doet geen enkel recht ontstaan op prestaties die bij deze Overeenkomst worden ingesteld voor een tijdvak dat aan haar inwerkingtreding voorafgaat.
3. Ieder verzekeringstijdvak dat onder de wetgeving van een van de overeenkomstsluitende Staten werd vervuld vóór de datum van inwerkingtreding van deze Overeenkomst wordt in aanmerking genomen voor het vaststellen van het recht op een overeenkomstig de bepalingen van deze Overeenkomst verkregen prestatie.
4. Deze Overeenkomst is niet van toepassing op rechten die werden vastgesteld door toekenning van een forfaitaire uitkering of door terugbetaling van bijdragen.

Artikel 51**Herziening, verjaring, verval**

1. Elke prestatie die niet werd vereffend of die werd geschorst wegens de nationaliteit van de belanghebbende of wegens diens woonplaats op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende Staat dan die waar de uitbetalingsinstelling zich bevindt, wordt, op verzoek van belanghebbende, vereffend of hervat met ingang van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst.
2. De rechten van de belanghebbenden die vóór de inwerkingtreding van deze Overeenkomst de vaststelling van een prestatie hebben bekomen, worden op hun verzoek herzien, rekening gehouden met de bepalingen van deze Overeenkomst. In geen geval mag dergelijke herziening als gevolg hebben dat de vroegere rechten van de betrokkenen verminderd worden.
3. Ingeval het verzoek bedoeld in paragraaf 1 of 2 van dit artikel wordt ingediend binnen een termijn van twee jaar ingaand op de datum van inwerkingtreding van deze Overeenkomst, zijn de overeenkomstig de bepalingen van deze Overeenkomst verkregen rechten verworven met ingang van deze datum, zonder dat de bepalingen van de wetgeving van de ene of van de andere overeenkomstsluitende Staat betreffende het verval of de verjaring van rechten, tegen de belanghebbenden mogen worden ingeroepen.
4. Ingeval het verzoek bedoeld in paragraaf 1 of 2 van dit artikel wordt ingediend na het verstrijken van een termijn van twee jaar ingaand op de datum van inwerkingtreding van deze Overeenkomst, zijn de rechten die vervallen noch verjaard zijn verworven vanaf de datum van het verzoek, onder voorbehoud van gunstigere bepalingen in de wetgeving van de betrokken overeenkomstsluitende Staat.

Artikel 52**Duur**

Deze Overeenkomst wordt gesloten voor onbepaalde duur. Zij kan worden opgezegd door een van de overeenkomstsluitende staten door middel van een schriftelijke kennisgeving die wordt gericht aan de andere Staat, met een opzeggingstermijn van twaalf maanden.

Artikel 53**Waarborg voor verworven rechten of rechten in wording**

In geval van opzegging van deze Overeenkomst worden de rechten op en de uitkeringen van prestaties verworven krachtens de Overeenkomst gehandhaafd. De overeenkomstsluitende Staten nemen de nodige schikkingen met betrekking tot de rechten in wording.

Artikel 54
Opheffingen en overgangsmaatregelen

1. Op de dag van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst, houdt het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend op 24 juni 1968, op te bestaan en wordt het vervangen door deze Overeenkomst.
2. De aanvragen voor prestaties gedaan vóór de inwerkingtreding van deze Overeenkomst, maar waarin op die datum nog geen beslissing is genomen, worden onderzocht ten aanzien van zowel de bepalingen van het voornoemde Verdrag van 24 juni 1968 als van deze Overeenkomst. De gunstigste uitkomst voor de verzekerde wordt daarbij in aanmerking genomen.

Artikel 55
Inwerkingtreding

Deze Overeenkomst treedt in werking de eerste dag van de derde maand die volgt op de datum van ontvangst van de nota waarbij de laatste van de twee overeenkomstsluitende Staten de andere overeenkomstsluitende Staat zal meegedeeld hebben dat de wettelijk vereiste formaliteiten voor de inwerkingtreding van deze Overeenkomst vervuld zijn.

TEN BLIJKE WAARVAN de behoorlijk daartoe gemachtigden deze Overeenkomst hebben ondertekend.

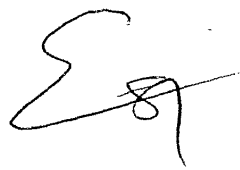
GEDAAN te Brussel, op 18 februari 2014, in tweevoud, in de Franse, Nederlandse en Arabische taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk rechtsgeldig.

VOOR HET KONINKRIJK BELGIË:

VOOR HET KONINKRIJK MAROKKO:

Laurette ONKELINX,
Minister van Sociale Zaken

Abdeslam ESSADIQUI,
Minister van Werk en van Sociale Zaken